

# Tehdaspuhtaat suojaimet ja niiden käyttö

## 1. Johdanto/Tarkoitus

Henkilönsuojainten tarkoituksena on ehkäistä työntekijän altistumista työssään terveydelle haitallisilta tarttuvilta taudeilta. Suojainten on oltava vaatimusten mukaisia, sovellettava työtehtävään ja oltava käyttäjälle sopivia. Työnantajan velvollisuus on hankkia tarvittavia suojaimia ja kouluttaa sekä valvoa niiden käyttöä. Työntekijällä on velvollisuus käyttää työnantajan tarjoamia suojaimia.

Lisätietoja; [Valtioneuvoston asetus henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 427/2021 | Finlex](#)

### Tavanomaiset varotoimet – infektioiden torjunnan perustaso

- Tarkoituksena estää mikrobien ja infektioiden leviämistä
- Jokaisen potilaan hoidossa ja tutkimisessa
- Suojaimia tarvitaan, kun käsitellään kehon eritteitä, haavoja, ihorikkoja, limakalvoja, kontaminoituneita alueita tai välineitä tai on vaara eriteroiskeista
- **Tarvittaessa käytä:**
  - suojakäsineet
  - suojatakki tai hihallinen suojaesiliina
  - kirurginen suu-nenäsuojain
  - silmäsuojain, jos roiskevaara

## 2. Suojaimet

Suojaimet ovat henkilökohtaisia ja kertakäyttöisiä. Alla esitellään suojaimet niiden puke-misjärjestyksessä.

### Kirurginen suu-nenäsuojain

- Käytetään aina kun vaara eriteroiskeista
- **Kun työntekijällä on hengitystieinfektion oireita, Kt. [Ohje työntekijälle, jolla on hengitystieinfektion oireita](#)**
- **Kirurgista suu-nenäsuojainta käytetään suojaamaan potilasta ja henkilökuntaa pisaratartunnalta.**
- Kirurginen suu-nenäsuojain ei suojaa ilmateitse tarttuvilta taudeilta.

**Kirurginen suu-nenäsuojain Type II**

- Suojaa potilasta ja työntekijää pisaratartunnalta

**Kirurginen suu-nenäsuojain Type IIR (R=roiskesuoja)**

- Suojaa potilasta ja työntekijää pisaratartunnalta ja erityisesti hoitotilanteissa tai toimenpiteissä, joissa on suuri roiskevaara

**Hengityksensuojain FFP2 ja FFP3**

- Käytetään ilmavarotoimien ja aerosolia tuottavien toimenpiteiden yhteydessä erikseen määritetyissä tarttuvissa taudeissa käyttäjän suojaamiseksi (hiukkaskoko alle 5µm)
- Yleisimpiä tilanteita, joissa suojaudutaan hengityksensuojaimella, ovat tartuntavaarallisen hengitysteiden tuberkuloosi tai sen epäily, tuhkarokko, vesirokko, yleistynyt vyöruusu sekä paikallinen vyöruusu immuunipuutteisella potilaalla. Vakavat ja harvinaiset virusinfektiot kuten Ebola, MERS, SARS. Katso erillinen ohje: [Ilmavarotoimet](#)
- FFP-hengityksensuojain puetaan ja riisutaan aina huoneen ulkopuolella tai sulkuutilassa.

**FFP-hengityksensuojaimen valinta:**

- FFP-hengityksensuojaimia on venttiilittömiä ja uloshengitysventtiilillä varustettuja malleja
- Avoimella uloshengitysventtiilillä varustettu malli ei suojaa potilasta henkilökunnan uloshengityksen mukana tulevilta mikrobeilta
- Jos **täytyy** suojata myös potilasta, puetaan kirurginen suu-nenäsuojain avoimen FFP-hengityksensuojaimen päälle tai käytetään peitetyllä uloshengitysventtiilillä varustettua FFP-hengityksensuojainta (vain tiettyjen yksiköiden käytössä)
- Pue suojain kasvoille huolellisesti, sillä ohivuoto suojaimen reunoilta vaikuttaa oleellisesti suojaustehoon. **Suojaimen tiiviystestaus tulee tehdä joka käyttökerta.**

Katso taulukko FFP-suojaimista, **tiiviystestauksesta** sekä pukemis- ja riisumisohjeet: Kt. [FFP2- ja FFP3 - hengityksensuojaimet](#)

## Silmäsuojain ja visiiri

- Käytetään aina kun vaara eriteroiskeista
- Pisaravarotoimin hoidettavan potilaan lähihoidossa (etäisyys alle 1 metriä) ja jos tehdään aerosolia muodostavia toimenpiteitä, kuten hengitysteiden liiman imeminen, intubointi, bronkoskopia, nebulisaattorihoito ja resuskitatio
- Omat silmälasit eivät suojaa roiskeilta

## Suojatakki ja suojaesiliina

### Pitkähihainen kertakäyttöinen suojaesiliina tai suojatakki

- suojaa käyttäjää eriteroiskeilta tai jos käsivarret ovat muusta syystä alttiina kontaminoitumiselle
- valitse nesteitä läpäisemätön malli, jos roiskeita tai fyysistä kuormitusta runsaasti potilashoidon aikana

### Hihaton kertakäyttöinen suojaesiliina

- soveltuu tilanteisiin, joissa on vähäinen roiske- ja kontaminaatoriski, tarvittaessa potilaan ruokailussa avustaminen

## Tehdaspuhtaat, kertakäyttöiset suojakäsineet

- Suojakäsineillä ei voi korvata käsien desinfiointia
- **Kädet tulee desinfioida hieroen kuivaksi saakka ennen suojakäsineiden pukemista ja heti niiden riisumisen jälkeen.**
- Käytetään käsiteltäessä eritteitä tai kontaminoituneita alueita
- Ovat aina potilas- ja toimenpidekohtaiset.
- Kosketusvarotoimipotilaan hoidossa riippuen mikrobista joko 1) koskiessasi käsin potilasta tai hänen lähiympäristöään tai 2) vain tarvittaessa, katso tarkemmin [Kosketusvarotoimet](#)
- Ripuli- tai oksennustautia sairastavan potilaan hoidossa
- Käytetään myös käsiteltäessä esim. desinfektioaineita ja tiettyjä lääkeaineita

### Suojakäsinemateriaalin vaikutus valintaan:

- Vinyyliekäsineet ensisijaisesti vain lyhytkestoisiin ja vähän mekaanista rasitusta vaativiin hoi-toimenpiteisiin

- Nitrilikäsineet kun tarvitaan kestävyyttä ja vahvaa suojaa tai jos potilaalla tai työntekijällä on lateksiallergia (luonnonkumiallergia)
  - Nitrilikäsineistä löytyy erikoiskäsineitä sytostaattien tai kemikaalien käsittelyyn
- Lateksikäsineet kun tarvitaan kestävyyttä ja vahvaa suojaa

### 3. Suojaimet eri varotoimissa

Arvioi mitä suojaimia tarvitset potilaan hoidossa tai lähiympäristöön koskettaessa. Suojaimet ovat kertakäyttöisiä ja potilas- ja toimenpidekohtaisia. Taulukossa **lähihoidolla tarkoitetaan potilaan koskettamista tutkimisen ja hoidon yhteydessä**. Kt. [Kosketusvarotoimet](#), [Pisaravarotoimet](#), [Ilma-varotoimet](#).

|                                              | Kosketus-varotoimet                               | Kosketusvarotoimet oksennus- ja ripulitaudit | Pisara-varotoimet                                                   | Ilma-varotoimet                      |
|----------------------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Kirurginen suu-nenäsuojain tyyppi II tai IIR | Jos riskiä eritteistä tai roiskeista              | Kyllä                                        | Kyllä                                                               | Ei                                   |
| Hengityksen-suojain tyyppi FFP2 tai FFP3     | Ei                                                | Ei                                           | Ei<br><br>Influenssa ja korona aerosolia tuottavissa toimenpiteissä | Kyllä                                |
| Silmäsuojain tai visiiri                     | Jos riskiä eritteistä tai roiskeista              | Jos riskiä eritteistä tai roiskeista         | Kyllä                                                               | Jos riskiä eritteistä tai roiskeista |
| Suojatakki tai hihallinen suo-jaesiliina     | Lähihoidossa                                      | Lähihoidossa                                 | Jos riskiä eritteistä tai roiskeista                                | Jos riskiä eritteistä tai roiskeista |
| Suojakäsineet                                | Riippuen mikrobista lähihoidossa tai tarvittaessa | Kyllä                                        | Jos riskiä eritteistä tai roiskeista                                | Jos riskiä eritteistä tai roiskeista |

## 4. Suojainten pukeminen ja riisuminen

Suojaimet puetaan ensisijaisesti potilashuoneessa tai sulkuutilassa. Suojaimet riisutaan potilashuoneessa. **FFP-hengityksensuojain puetaan ja riisutaan aina huoneen ulkopuolella tai sulkuutilassa.**

Pue suojaimet oheisessa järjestyksessä. Vaihda suojaimet aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja aina tarvittaessa. Käytä käsihuuhdetta suojainten vaihdon yhteydessä.

### Suojainten pukeminen

1. Desinfioi kädet
2. Pue kirurginen suu-nenäsuojain tai FFP-hengityksensuojain (tarvittaessa)
3. Desinfioi kädet
4. Pue suojalasit/visiiri (tarvittaessa)
5. Pue suojatakki tai hihallinen suojaesiliina
6. Desinfioi kädet

**Suojakäsineet** puetaan desinfioituihin käsiin potilaan läheisyydessä. Ne vaihdetaan tarpeen mukaan aseptista työjärjestystä noudattaen.

### Suojainten riisuminen

1. Riisu suojakäsineet ja suojatakki/hihallinen suojaesiliina
2. Desinfioi kädet
3. Poista suojalasit/visiiri
4. Poista kirurginen suu-nenäsuojain, FFP-hengityksensuojain vasta huoneen ulkopuolella
5. Desinfioi kädet

## Muutoshistoria

|            |                                                                                                                                             |
|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 30.10.2025 | Lisätty mainita tiivistestauksesta suu-nenäsuojaimen ja tarkennettu käyttöä sekä tarkennettu käsihuuhteen käyttöä suojakäsineitä käyttäessä |
| 25.8.2022  | Ohje julkaistu                                                                                                                              |